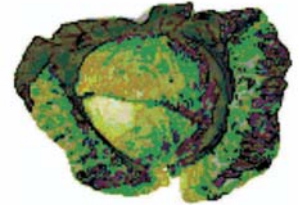

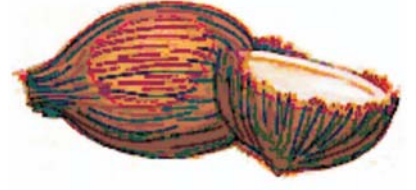

પ. ઉખાણાં

- (૧) સવારે આવે, સાંજે જાય,
કોઈ ન જાણે ક્યાં સંતાય. ?
- (૨) એક પાન બીજું પાન, પાનની અંદર પાન,
લીલાં-ધોળાં પાંદડાં, શું છે મારું નામ ?
- (૩) બે સગા ભાઈ, અડઅડ કહેતાં અડે નહિ,
અડીશ મા, અડીશ મા કહીએ તો અડે.
- (૪) શરીર નહિ પણ જન્મે ખરી,
મોં નહિ પણ કરે અવાજ,
જન્મી એવી ઝટ મરે,
ચતુર કરો વિચાર.
- (૫) આમ જાઉં, તેમ જાઉં, જ્યાં જાઓ ત્યાં સાથે જાઉં,
નાનો થાઉં, મોટો થાઉં, ઊંઘી જાઓ તો સંતાઈ જાઉં.
- (૬) રહે વૃક્ષ પર, પણ પક્ષી નથી,
ભરેલું છે જળ, પણ ઘડો નથી,
માથે છે જટા પણ, જોગી નથી,
છે ત્રિનેત્ર પણ શંકર નથી.

- (૭) દુનિયા આખી ઘરમાં લાવે,
કામ ફટાફટ કરતું,
જ્ઞાનની સૌ બારીઓ ખુલ્લી
એક જ ક્લિકમાં કરતું.

- (૮) હાલે છે પણ જીવ નથી, ચાલે છે પણ પગ નથી,
બેઠક છે પણ બાજઠ નથી, ખવાય છે પણ ખૂટતો નથી.

● ઉખાણાંને ઓળખી આપેલ ક્રમ સામે સાચો ઉત્તર લખો :

- (૧) _____ (૨) _____ (૩) _____ (૪) _____
(૫) _____ (૬) _____ (૭) _____ (૮) _____

શબ્દસમજૂતી

અડીશ મા અડકીશ નહિ ઝટ ઝડપથી જળ પાણી જટા અવ્યવસ્થિત લાંબાવાળ ત્રિનેત્ર ત્રણ આંખ
બાજઠ ચાર પાયાવાળું એક જાતનું આસન

સ્વાધ્યાય

૧. નીચેના દરેક પ્રશ્નોના ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં લખો :

- (૧) સવારે આવીને, સાંજે કોણ સંતાઈ જાય છે ?
(૨) કવિએ કોબીની શી ઓળખ આપી છે ?
(૩) મોં ન હોવા છતાં કોણ અવાજ કરે છે ?
(૪) જટા હોવા છતાં જોગી કોણ નથી ?
(૫) જ્ઞાનની બારીઓ કોણ ખોલે છે ?

૨. અન્ય ઉખાણાં શોધીને લખો.

૩. નીચેના કોષ્ટકમાંથી ઉખાણાંના જવાબની ફરતે ○ કરો :

રી	હો	લો	સો	લ	કો	ય	લ
ક	ઠ	બે	ભેં	યો	બી	ગા	ડી
બ	ઊં	સ	છા	લ	જ	ર	સૂ
હીં	ટ	ડ	ભૂં	બા	યે	ટ	પ
ચ	પ	ટી	ગ	ળિ	ળ	મ્યૂ	ડી
કો	પો	મે	ના	રં	ગી	ક	સી

૪. નીચેના શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો લખો :

(૧) પાન _____ (૨) મોં _____ (૩) સંતાવું _____

(૪) વૃક્ષ _____ (૫) પગ _____ (૬) દુનિયા _____

૫. નીચેના શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો :

(૧) જ્ઞાન ✕ _____ (૨) જન્મ ✕ _____ (૩) ચતુર ✕ _____

(૪) નાનો ✕ _____ (૫) ઉત્તર ✕ _____ (૬) ઊંઘવું ✕ _____

૬. નીચેના શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ આપો :

(૧) ઉનાળાની સખત ગરમ હવા : _____

(૨) ત્રણ આંખવાળું : _____

(૩) ચાર પાયાવાળું એક જાતનું આસન : _____

૭. ઉદાહરણ મુજબ કેવો, કેવી, કેવું શબ્દ લખો :

ઉદાહરણ : પંખો - કેવો

(૧) કેરી _____ (૨) કાંટો _____ (૩) કમ્પ્યુટર _____

(૪) જીભ _____ (૫) ચાંદો _____ (૬) નારિયેળ _____

૮. આડાઅવળા અક્ષરને ક્રમમાં ગોઠવી શબ્દ બનાવો :

ઉદાહરણ : ફફટાટ - ફટાફટ

(૧) શરરી _____ (૨) અજવા _____

(૩) કશંર _____ (૪) જબાઠ _____

૯. નીચેના શબ્દો શબ્દકોશના ક્રમમાં લખો :

બકરી, ગોખલો, પાંદડું, સૂરજ

(૧) _____ (૨) _____ (૩) _____ (૪) _____

પ્રવૃત્તિ

- ઉખાણાં અંક તૈયાર કરો.

